

Een beter **milieu** begint bij de regels

Documentaire **De MOB methode** portretteert een groep burgers die via juridische procedures bewerkstelligt dat de overheid haar eigen milieuwetten niet meer overtreedt. Jurist Max Haan is een van hen. 'Het gaat van kwaad tot erger.'

TEKST: BRAM DE GRAAF, BEELD: KRO-NCRV

Er zijn mensen die zich in de strijd voor een beter milieu vastlijmen aan snelwegen. En er zijn mensen die juist hun expertise inzetten, zoals de Arnhemse jurist Max Haan (1970). Hij werkte jarenlang als officier van justitie, tot hij vier jaar geleden besloot zich te gaan inzetten voor Stichting Mobilisation for the Environment, kortweg MOB. MOB werd eind jaren 90 opgericht door chemicus Johan Vollenbroek en probeert via juridische weg de milieukwaliteit te verbeteren. Documentaire *De MOB methode* volgt Vollenbroek, Haan

en een aantal van hun collega's. Momenteel werkt er een kleine groep juridisch adviseurs voor de stichting, elk met een eigen specialisme. "De natuur en biodiversiteit in Nederland staan al decennia onder grote druk", vertelt Haan. "We hebben in Nederland regels om de natuur en de biodiversiteit te beschermen, alleen doet de overheid daar te weinig mee. En als de overheid zich al niet aan haar eigen regels houdt, doen bedrijven dat ook niet. Daardoor gaat het van kwaad tot erger." Haan kreeg zijn milieubewustzijn van jongs af aan mee. "Mijn ouders hadden

dezelfde zorgen als ik nu heb. Ze hebben me respect voor de omgeving en de natuur bijgebracht. Thuis waren we ons heel bewust van wat we kochten en gebruikten, het was niet van: hebben, hebben, hebben." Ze zetten zich ook actief in voor het milieu. "Begin jaren 70 al verzetten ze zich tegen het doortrekken van de A15 onder Arnhem naar de A12. Nu gaat dat alsnog gebeuren, maar we zijn inmiddels wel zestig jaar verder. De plannen daarvoor werden in de jaren 60 al ontwikkeld, maar belandden mede dankzij mijn ouders een tijdlang in de ijskast."

'We hebben in Nederland zo'n smeerboel van de natuur gemaakt'

Jurist Max Haan

Omdat hij iets wilde betekenen voor de samenleving, koos hij tijdens zijn studie rechten voor de specialisaties strafrecht en milieurecht. "Ik kon lange tijd mijn maatschappelijke ei kwijt als officier van justitie. Op een gegeven moment vond ik het tijd worden voor mijn andere juridische liefde: het milieurecht. We hebben in Nederland zo'n smeerboel van de natuur gemaakt en de politieke wil om daaraan iets te doen werd steeds minder. Dat baarde me zorgen."

Oneerlijk

Zijn collega's en hij worden allemaal gedreven door eenzelfde rechtvaardigheidsgevoel. "We hebben in onze democratische rechtsstaat regels met elkaar afgesproken en elke burger wordt geacht zich daaraan te houden, maar voor milieuvervuilende bedrijven lijken die regels minder hard te zijn en minder streng te worden gehandhaafd. Ze zien het milieu als een sta-in-de-weg voor hun groei en aandeelhouderswinst. Dat is niet eerlijk en het roept vragen op." Hoewel het langzaam gaat, boekt MOB regelmatig successen. Haan, die zich onder meer bezighoudt met door de overheid verleende vergunningen aan

industriereuzen, maakte de afgelopen jaren met een aantal bedrijven afspraken over emissiereductie. "De industrie wil af van de procedures die we aanspannen en wij willen dat de stikstofuitstoot vermindert tot een niveau dat wij acceptabel vinden. Zo stootte een fabriek waarmee ik te maken had 80 ton per jaar uit; over een paar jaar zit diezelfde fabriek op 3,5 ton uitstoot. Geen vergunningverlener had dat voor elkaar gekregen, MOB wel. Het blijft een druppel op een gloeiende plaat, maar zo laten we zien dat het wél kan."

Verslaafd

De laatste jaren houdt hij zich vooral bezig met de waterkwaliteit in Nederland. "De akkerbouw is verslaafd aan landbouwgif, we zijn in het gebruik van bestrijdingsmiddelen volkomen doorgeschoten. Echt schokkend. Het gif maakt met name de kleinste organismen in het ecosysteem kapot. Terwijl die een wezenlijke schakel vormen in de biodiversiteit; en daarmee in al het leven op aarde. Mensen zijn zich onvoldoende bewust van de risico's die dat met zich meebrengt." Een oplossing is dat mensen meer bio-

logische producten gaan eten. "Nu is maar 4 procent van het voedselaanbod biologisch. Ik beseft dat niet de hele wereld kunnen voeden met biologisch voedsel, maar meer dan die 4 procent moet toch mogelijk zijn? En als er meer biologisch aanbod is, zijn er minder bestrijdingsmiddelen nodig." Zonder MOB zou Nederland nu al veel meer megastallen hebben en zouden industriële emissieniveaus veel hoger zijn, is Haans overtuiging. "En dan heb ik het niet alleen over de successen die we via rechtszaken boeken. De overheid en bedrijven weten dat er organisaties als MOB zijn die kritisch meekijken." Hij vindt het lastig te zeggen of zijn toekomstbeeld positief of negatief is. "Soms ben ik pessimistisch, als ik zie welke ontwikkelingen er allemaal plaatsvinden en hoe weinig mensen en bedrijven rekening houden met hun omgeving. Aan de andere kant ben ik optimistisch, omdat het op veel plekken al beter gaat en we resultaten halen, zij het stap voor stap. Dat motiveert me om door te gaan. Want als we niets doen, verandert er ook niets."

> NPO DOC: DE MOB METHODE | ZONDAG | NPO 2 | KRO-NCRV | 22.40